

DOI [https://doi.org/10.32405/2218-7650-2020-13\(42\)-290-304](https://doi.org/10.32405/2218-7650-2020-13(42)-290-304)
УДК 377.091.113:377.016:334(044)

Уклеїна Лілія Анатоліївна,

заступник директора з навчально-виховної роботи
ДНЗ «Богуславський центр професійно-технічної освіти».
Богуслав, Україна.

ORCID ID <http://orcid.org/0000-0003-3826-9462>

Liya_08@ukr.net

ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ РОЗВИТКУ УПРАВЛІННЯ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ АДМІНІСТРАТОРІВ СФЕРИ ПІДПРИЄМНИЦТВА У ЗАКЛАДІ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ

Анотація. У статті проаналізовано стан розвитку ринку праці України, який впливає на ефективність функціонування економіки, розвиток науково-технічного прогресу; зниження виробництва товарів та послуг, скороченню внутрішнього валового продукту. Визначено важливість впровадження нових механізмів управління, організацію та здійснення професійно-технічної освіти громадян. Наголошено на неготовності професійно-технічної освіти до ситуації в країні, яка призвела до необхідності уніфікації професійного навчання. Зазначено важливість пошуку нових шляхів управління закладами професійної (професійно-технічної) освіти (ЗП(ПТ)О), вдосконалення організації освітнього процесу в нових умовах. Розглянуто особливості фінансування професійної (професійно-технічної) освіти в Україні – джерела та цільове призначення. Указано обмеженість можливості держави забезпечити повноцінне фінансування закладів професійної (професійно-технічної) освіти. Визначено головну мету та кінцевий продукт функціонування освітньої організації. Охарактеризовано унікальні відмінності закладів за своїм змістовним наповненням. Розглянуто основні вікові характеристики суб'єкта управління у закладі професійної (професійно-технічної) освіти, які потребують особливого підходу до організації взаємодії з учнями на всіх рівнях управління. Автором встановлено взаємозв'язок методів управління закладів професійної (професійно-технічної) освіти та організацією управлінської діяльності керівників закладів що сприяє забезпеченню ефективності управлінської праці, досягненню максимальних результатів в управлінні закладом професійної (професійно-технічної) освіти, витрачаючи мінімум часу й сил. Охарактеризовано

управління як особливий вид діяльності керівного і адміністративного характеру, здійснювано у рамках постійної системи колективної праці, що діє, цілеспрямовано, в усіх сферах суспільного життя. Автором зазначено організаційну досконалість структури управління закладів професійної (професійно-технічної) освіти, що забезпечується чітким визначенням загальних і часткових завдань, подальших перспектив діяльності колективу.

Ключові слова: ринок праці; адміністратор; підприємство; технологія; управління; освіта.

1. ВСТУП / INTRODUCTION

Постановка проблеми. Соціально-політичні процеси, розвиток науки, техніки і технологій зумовили інтенсивність процесів інформаційного обміну, взаємовпливу освітніх структур різних регіонів, країн, міст та окремих закладів освіти. Про зазначене йдеться у Болонській декларації, метою якої є формування єдиного освітнього простору, зближення освітніх систем країн Європи, надання їм більшої відкритості та мобільності, створення різноманітного поліваріантного освітнього середовища професійної підготовки майбутніх фахівців. Як наслідок, спостерігається підвищення інтересу педагогічної спільноти до таких явищ, як освітній простір і освітнє середовище. Але обсяг теоретико-методологічних знань про феномен сучасного освітнього середовища та вдосконалення його параметрів не відповідає вимогам практики вищої педагогічної школи, а реалізація середовищного підходу в підготовці майбутніх адміністраторів потребує ґрунтовного наукового аналізу.

У сучасних умовах розвитку суспільства виникає потреба переосмислити основні тенденції освіти, що поєднують у собі напрями традиційного та інноваційного навчання. Традиційна освіта передбачає передачу майбутнім фахівцям знань і досвіду для їх подальшого використання у найрізноманітніших сферах діяльності. Основне завдання інноваційної освіти потребує врахування змін у характері суспільних вимог та ролі особистості у суспільному розвитку. Інноваційне навчання майбутніх адміністраторів полягає у розвитку творчого потенціалу та здібностей, необхідних фахівцю для соціально-ціннісної діяльності в суспільстві, а також у наданні можливості для ефективної самореалізації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Основні положення дидактики професійної педагогічної освіти представлено у працях науковців (О. Антонова, Г. Васяновича, С. Вітвицької, О. Дубасенюка, С. Лісової,

Н. Ничкало, Н. Побірченко, Л. Сергєєвої, С. Сисоєвої та ін.); основні ідеї використання середовища як чинника освіти (Н. Гонтаровської, С. Дерябо, А. Каташова, В. Козирєва, Н. Крилової, В. Орлова, В. Панова, О. Петренко, К. Приходченко, В. Рубцова, В. Слободчикова, В. Ясвіна та ін.); основні положення використання середовищного підходу в професійній освіті (В. Іванової, Р. Кассіної, Е. Мамонтової, Т. Менга, І. Палашевої, Л. Панченко, І. Шумакової, С. Цимбрило, А. Шевченко та ін.); провідні ідеї методології педагогічного проектування (В. Безрукової, В. Беспалько, І. Зязюна, О. Коберника, В. Монахова, Г. Муравйової, В. Радіонова та ін.).

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ / AIM AND TASKS

Мета дослідження – теоретично розглянути процес розвитку управління підготовки майбутніх адміністраторів у сфері підприємництва на базі закладів професійної чи професійно-технічної освіти.

Відповідно до зазначеної мети у статті поставлено такі **завдання**: здійснити теоретичний аналіз розвитку управління підготовки майбутніх адміністраторів сфери підприємництва у закладі професійної та професійно-технічної освіти, проаналізувати існуючі проблеми в управлінні даних закладів освіти, окремо виділити чинники розвитку професійної та професійно-технічної освіти в Україні.

3. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ / THE THEORETICAL BACKGROUNDS

Провідна ідея дослідження, основні положення концепції зосереджено в загальній гіпотезі про те, що проектування освітнього середовища професійної підготовки адміністраторів як специфічний вид освітньої діяльності, завдяки якій створюються моделі зміни освітнього середовища та збагачуються його ресурси і можливості для вдосконалення умов професійного та особистісного розвитку майбутнього адміністратора, здатне забезпечити підвищення рівня готовності майбутніх фахівців до професійної діяльності в умовах постійно мінливого ринку праці.

4. МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ / RESEARCH METHODS

У роботі використано методи дослідження: пошуковий по наявній методичній та науковій літературі із аналізом знайденого матеріалу, з'ясування причинно-наслідкових зв'язків, систематизація, абстрагування та конкретизація, аналіз документації та результатів діяльності дослідників з проблеми проведеного дослідження.

5. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ / RESEARCH RESULTS

Сучасний ринок праці України характеризується дисбалансом між попитом та пропозицією робочої сили, який відображається у професійно-кваліфікаційній невідповідності. Дисонанс якісної та кількісної підготовки кадрів призводить до підвищення структурного безробіття, що має вплив на ефективність функціонування економіки, розвиток науково-технічного прогресу; зниження виробництва товарів та послуг, а, отже, скороченню валового внутрішнього продукту (ВВП).

Сьогодні в Україні поряд з надлишковою пропозицією робочої сили існує і незадоволений попит на вакантні робочі місця, однією з причин якого є невідповідність пропонованих вимог фактично наявним у працівників професіям та рівнем кваліфікації. Структурні зрушення на ринкові праці обумовлено трансформацією суспільних і економічних відносин в сучасному глобалізованому світі. Посилення конкуренції, розвиток економіки знань, інформаційних технологій, зміни у змісті і формах праці потребують оновлення системи регулювання ринку праці. Для України також актуальними є внутрішні чинники соціально-економічної нестабільності, пов'язані із посиленням соціального напруження у суспільстві на фоні зниження рівня життя, погіршенням умов зайнятості, територіальними та професійно-кваліфікаційними диспропорціями між попитом та пропозицією на ринкові праці, загостренням ситуації на локальних ринках праці.

Радикальні соціально-політичні й економічні реформи в Україні зумовлюють впровадження нових механізмів в управління, організацію та здійснення професійно-технічної освіти громадян, що дозволить адаптувати підготовку фахівців до умов ринкової економіки [1].

Нові соціально-політичні умови в Україні характеризуються виникненням незвичних для нас соціальних явищ: конкуренція, безробіття, приватна власність. Професійна (професійно-технічна) освіта П(ПТ)О України до роботи в умовах реформ не була підготовлена. Спроби реформування професійної (професійно-технічної) освіти в умовах адміністративно-командної системи управління, централізації її планування призвело до перекосів у професійно-кваліфікаційній структурі підготовки робітничих кадрів, мережі закладів освіти [2].

П(ПТ)О базується на загальній освіті та забезпечує підготовку робітників вищої і середньої кваліфікації, робітничих кадрів; здійснюється у вищих та середніх спеціальних закладах освіти, професійно-технічних закладах освіти, на професійних курсах, шляхом навчання на виробництві.

Централізоване визначення змісту освіти, нормативних актів зумовило уніфікацію професійного навчання, що обмежувало можливість адаптації професійної (професійно-технічної) освіти до потреб економіки конкретних регіонів, призвело до вузькопрофільності у підготовці кваліфікованих робітників. Технології професійного навчання було спрямовано на підготовку громадян до професійної діяльності в умовах планової економіки та монополії державної форми власності.

Саме тому особливого значення нині набуває пошук нових шляхів управління ЗП(ПТ)О, вдосконалення організації освітнього процесу в нових умовах – умовах ринкової економіки. Серед проблем, які у ХХІ столітті постали в усіх сферах життєдіяльності людини і суспільства, а отже і перед сферою освіти, що готує людину до життя, виокремлюється і важливість розвитку професійної (професійно-технічної) освіти як динамічної системи здійснення активного впливу на подальший розвиток економіки, забезпечення випереджувальної професійної підготовки молоді та дорослого населення відповідно до світових тенденцій неперервності професійної освіти і навчання впродовж життя [1].

Розвиток професійної (професійно-технічної) освіти в Україні залежить від багатьох факторів. У 2017 році фінансування здійснювалося з обласних бюджетів, бюджетів міст обласного значення – обласних центрів та бюджету міста Києва. Виникли питання розподілу повноважень між центральними та регіональними органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування з управління державними закладами професійної (професійно-технічної) освіти.

Останніми роками ринок праці України перебуває у стані трансформації, що супроводжується окремими негативними наслідками, зокрема пов'язаними із зниженням продуктивності праці, погіршенням умов зайнятості, поширенням сегменту нестандартної зайнятості тощо.

Адміністратор повинен *уміти*: забезпечувати роботу з ефективного і культурного обслуговування відвідувачів, створювати для них комфортні умови; здійснювати контроль за збереженням матеріальних цінностей; консультувати відвідувачів з питань наявних послуг; вживати заходів щодо запобігання і ліквідації конфліктних ситуацій; розглядати претензії, пов'язані з незадовільним обслуговуванням відвідувачів, і вживати відповідних організаційно-технічних заходів; здійснювати контроль за раціональним оформленням приміщень, стежити за оновленням і станом реклами у приміщеннях і на будівлі; забезпечувати чистоту і порядок у приміщеннях і на прилеглих до них територіях; контролювати додержання робітниками підприємства, установи, організації трудової і

виробничої дисципліни, правил і норм охорони праці, вимог виробничої санітарії і гігієни, протипожежного захисту; інформувати керівництво підприємства, про наявні недоліки в організації обслуговування відвідувачів, вживати заходів щодо їх ліквідації, здійснювати контроль за виконанням працівниками вказівок керівництва підприємства.

Для ЗП(ПТ)О первинними є цілі педагогічного характеру. Але це потребує окремих коштів для забезпечення процесу навчання матеріальними ресурсами (обладнання, підручники, програмне забезпечення тощо) та кадрами (педагогічний склад, керівники підрозділів, допоміжний персонал). Саме тому неодмінною частиною діяльності закладу освіти виступають завдання економічного характеру [3].

Аналіз діяльності професійних (професійно-технічних) закладів освіти свідчить про те, що держава в сучасних умовах не в змозі у повному обсязі забезпечити фінансові потреби освітян в організації ефективного професійного навчання учнів і слухачів. Будь-яка економічна діяльність вимагає своєї конкретної реалізації у суспільному просторі відносин. Необхідним засобом її вирішення виступає організація, яка забезпечує промислове виробництво товарів, надання послуг, визначає розподіл обов'язків і функцій учасників трудового процесу, ієрархічну структуру професійних відносин, формування стратегічної мети діяльності, зв'язок із зовнішнім середовищем [4, с. 183].

Л. Карамушка підкреслює, що головна мета будь-якої освітньої організації, незалежно від рівня управління, на якому вона функціонує, забезпечення процесу навчання, виховання і розвитку особистості. Отже, кінцевим продуктом функціонування освітньої організації, на який мають працювати всі рівні управління – від найвищого (Міністерства освіти і науки) до найнижчого і, водночас, головного (заклад освіти), є «живий» об'єкт, особистість – соціальна особа, залучена до суспільних стосунків, діяч (суб'єкт) цих стосунків [5, с. 120]. Це істотно відрізняється від головної місії, наприклад, виробничих і комерційних організацій, що полягає у створенні матеріальних продуктів, забезпеченні споживчими товарами і наданні їм послуг (і на основі цього – отримання певного прибутку). Освітні організації відрізняються від інших унікальністю, неповторністю і водночас величезною складністю своєї місії – забезпечення навчання, виховання та розвитку особистості.

Особливим є й основний суб'єкт управління у закладі професійної (професійно-технічної) освіти – учень, який, виходячи з вікових характеристик (15–18 років), відзначається:

- недостатньою сформованістю психіки учнів (відсутністю усталених психофізіологічних механізмів розвитку, підвищеною емоційністю, чутливістю тощо);
- переоціненням цінностей;
- відсутністю стійких етично-духовних основ розвитку особистості, оскільки такі основи лише формуються;
- конкретизацією обставин життєдіяльності молоді людини, особливостей моральних настанов та її безпосереднього оточення;
- впливом поведінки інших людей, загальної атмосфери в ЗП(ПТ)О, суспільстві;
- наявністю певного власного досвіду, особистісних здобутків і втрат на життєвому шляху тощо [6].

Усе це потребує особливого підходу до організації взаємодії з учнями на всіх рівнях управління (як безпосередньо при взаємодії педагога й учнів, так і при взаємодії адміністрації з інженерно-педагогічним колективом), який істотно відрізняється від підходу при здійсненні управління в інших соціальних сферах (бізнес, виробництво тощо), коли суб'єктом управління є зріла особистість, які притаманні вже сформовані фізіологічні та соціально-психологічні характеристики.

Середовище електронного змісту освіти включає в себе навчально-методичні комплекси, тестові завдання для самостійної роботи, методичні завдання тощо, які реалізують зміст навчальних дисциплін відповідно до потреб формування компетенцій тощо. Підтримку електронного змісту освіти можуть забезпечити інформаційні центри дисциплін. Інформаційні центри дисциплін забезпечують доступ до навчально-методичних комплексів, матеріалів лекцій та семінарських занять, до результатів навчання тощо. Слід відмітити, що одним з компонентів єдиного інформаційного середовища є вільні ресурси Інтернету, які активніше використовують студенти ніж викладачі. Використовуючи Інтернет, студент отримує доступ до електронної пошти; наукових та освітніх веб-ресурсів Інтернету; електронних тестів з різних дисциплін; лабораторних дистанційних практикумів; електронних бібліотек з віддаленим доступом; форумів; різних систем спілкування у реальному часі.

Методи управління ЗП(ПТ)О тісно пов'язані з організацією управлінської діяльності керівників ЗП(ПТ)О: технологією конкретних робочих операцій, раціональним використанням робочого часу, умовами роботи устаткуванням робочого місця, використанням оргтехніки, апаратів пристосувань. Все це дозволяє забезпечити ефективність

управлінської праці, досягти максимальних результатів в управлінні ПТНЗ, витрачаючи мінімум часу й сил [1].

Розробка методів управління ЗП(ПТ)О пов'язана з визначенням уточненням основних понять. До них насамперед слід віднести поняття «управління». Управління є особливим видом діяльності керівного і адміністративного характеру, здійснюваної в рамках постійної системи колективної праці, що діє, цілеспрямованої, в усіх сферах суспільного життя. У процесі управління взаємодіють дві підсистеми: керуюча й керована. Але це зовсім не одностороння дія першої на другу. Між об'єктом і суб'єктом управління відбувається постійний взаємний вплив шляхом прямих зворотних зв'язків. Кінцевою ж метою управління є оптимізація функціонування системи [7].

З позицій теорії управління ЗП(ПТ)О цілком обґрунтовано може розглядатися як живий соціальний організм, що знаходиться у постійному розвитку, володіє здатністю утримувати динамічну рівновагу і має тенденцію до стабілізації, постійного стану системи, тобто як цілісна система, що самозберігається. Це означає, що ЗП(ПТ)О здатне функціонувати при мінімальній дії органів управління системою професійної (професійно-технічної) освіти або, коли втручання цих органів ускладнює його роботу. Вказана властивість ЗП(ПТ)О різко посилюється в нових умовах економічних зв'язків і підвищення самостійності [8]. Управління ЗП(ПТ)О є цілеспрямована, заснована на принципах демократизму дія суб'єкта управління в особі всього колективу, колегіальних органів і адміністрації на колектив у цілому, на окремих працівників і учнів для організації й узгодження їх діяльності, раціонального і ефективного використання сил і засобів закладу освіти в цілях підготовки виховання кваліфікованих, всебічно розвинених молодих працівників [9, с. 443–447].

Відповідно до загальної закономірності управління педагогічними колективами суб'єкт управління ЗП(ПТ)О не може бути представлений будь-якою певною посадовою особою або постійною групою осіб. У одних ситуаціях суб'єкт управління представляє один директор. Це буває достатньо часто, коли він виступає перед всім колективом як єдиначальник. В інших ситуаціях як суб'єкт управління може виступати весь керівний склад ЗП(ПТ)О. Може бути безліч інших варіантів «наповнення» суб'єкта управління ЗП(ПТ)О [10].

Найвищий орган – педагогічна рада колективу. У безперервному управлінському процесі, різноманітному поєднанні ситуацій змінюється сукупність систем, складових суб'єкт управління, а відповідно до нього і

об'єкт (колектив, окремі його групи, конкретні працівники ЗП(ПТ)О, учні). Отже, окремі системи ЗП(ПТ)О знаходяться в безперервній динаміці, у постійному діалектичному взаємозв'язку [11, с. 77–84].

Пошуки доцільної структури управління необхідні для всіх закладів професійної (професійно-технічної) освіти, оскільки в ній поміщені передумови для вдосконалення управління ЗП(ПТ)О й поліпшення якості підготовки кваліфікованих робочих. У структурі управління закладом освіти визначається місце колективних органів керівництва, громадських організацій і кожного працівника, позначаються зв'язки і залежності між окремими категоріями працівників. Ділові зв'язки між окремими посадовими особами, як відомо, поділяються на два види: стосунки керівництва підпорядкування (між начальниками і підлеглими) або стосунки співпраці (між працівниками, що виконують загальні завдання, але не підлеглими одиночному).

Організаційна досконалість структури управління ЗП(ПТ)О забезпечується чітким визначенням загальних і часткових завдань, подальших перспектив діяльності колективу ЗП(ПТ)О, детальним визначенням посадових обов'язків кожного працівника, встановленням ступенів і ланок управління, їх залежності й підпорядкування [12].

Логічно сформований бренд закладу спрощує процедуру вибору потенційними споживачами місця навчання, акцентує увагу на тих перевагах, які дає навчання, окрім реалізації обов'язкових освітніх програм та стандартів. Бренд може відкрити можливості щодо поширення свого впливу, крім сфери освітньої діяльності, ще й на суміжні галузі. Наприклад, заклад може створити центр впровадження регіональних виробничих інновацій. Надійна репутація, яка є важливим компонентом бренду, допомагає зміцненню партнерських відносин, створенню об'єднаних програм і проектів. Перевага використання технології брендинга полягає у тому, що бренд дозволяє отримувати додатковий прибуток, спрощує процедуру вибору послуг споживачем, є своєрідною інвестицією у майбутнє і забезпечує надійний зв'язок зі споживачами послуг, що важливо для формування довгострокової стратегії [13].

Разом з цим необхідна раціоналізація структури управління оптимізація числа її ступенів. Нами було розроблено модель структури управління ЗП(ПТ)О. Визначення місця й ролі кожного елемента структури управління, вирішення істотних ділових зв'язків у діяльності закладу освіти було засновано на положеннях та інструкціях Департаменту професійної (професійно-технічної) освіти, а також на досвіді роботи, що склався більшості ЗП(ПТ)О. Проект структури управління багато разів

аналізувався директорами ЗП(ПТ)О та їх заступниками. У цій роботі взяло участь близько 100 керівних кадрів. Було внесено ряд поправок, що в результаті й дало можливість намітити остаточний варіант структури управління, найбільш характерної для більшості ЗП(ПТ)О [14].

Системний підхід до розробки змісту законодавства, яке регламентує розвиток системи кваліфікацій, вимагає орієнтування законних норм на регламентацію процесів розробки, впровадження, надання, визнання, використання та підтримки відповідних кваліфікацій, а не на визначення відповідності різних інституцій – ця відповідальність має чітко походити з вимог проєктованих процесів, а не проєктування процесів ґрунтуватися на наявній чи бажаній відповідальності інституцій.

Перспективи розширення участі студентів у забезпеченні якості освіти в Україні пов'язані з реальною імплементацією Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості у європейському просторі вищої освіти та наступних (після 2006 року) документів. Участь студентів у внутрішньому забезпеченні якості передбачає визнання їх ролі та місця в політиці закладу та затверджених процедурах забезпечення якості, залучення до офіційного механізму затвердження, перегляду та моніторингу освітніх програм, можливість впливу на розроблення критеріїв, правил і процедур оцінювання студентів, відбір викладачів та оцінювання їх діяльності, достатність наявних освітніх та інформаційних ресурсів, доступ до публічної інформації [15].

6. ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ / CONCLUSIONS AND PROSPECTS FOR FURTHER RESEARCH

Отже, розвиток професійної (професійно-технічної) освіти в Україні залежить від багатьох чинників, зокрема: реальної державної політики у цій сфері освіти; врахування світових тенденцій у науково-технічному поступі різних галузей виробництва; наукового обґрунтування змісту професійної освіти, розробки й оновлення її стандартів; підготовки нової генерації педагогів професійної (професійно-технічної) освіти, підвищенні їх педагогічної майстерності та соціальної захищеності; участі роботодавців у підготовці сучасного виробничого персоналу і створенні необхідної матеріально-технічної бази закладів професійної (професійно-технічної) освіти; розвитку соціального партнерства і його законодавче закріплення; видання підручників нового покоління; забезпечення високоефективної управлінської діяльності на всіх рівнях – загальнодержавному, регіональному та на рівні кожного закладу освіти.

Перспективи подальших досліджень. У подальшому доцільно

звернути увагу на заходи державного та місцевого рівня, які оптимізують процес розвитку управління підготовки майбутніх адміністраторів сфери підприємництва у закладі професійної (професійно-технічної) освіти.

7. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ / REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

- [1] В. І. Куценко, «Освіта як фактор стабільності та національної безпеки України», *Економіка України*, Вип. 1, с. 12–21, 2008.
- [2] И. Г. Захарова, «Информационные технологии для качественного и доступного образования», *Педагогика*, Вып. 1, с. 27–34, 2002.
- [3] Л. А. Карташова, «Критерії та рівні оцінювання результативності впровадження методик навчання технічних дисциплін у процесі формування фахових знань студентів коледжів», *Вісник Черкаського університету. Серія «Педагогічні науки»*, Вип. 206, с. 61–64, 2011.
- [4] А. И. Артюхина, «Образовательная среда высшего учебного заведения как педагогический феномен (на материале проектирования образовательной среды медицинского университета)», дис. д-ра наук. Волгоград, 2007, 307 с.
- [5] І. А. Зязюн, С. І. Дорогунцов, Н. Г. Ничкало, «Профтехосвіта: реформування чи руйнування?», *Трибуна*, Вип. 11/12, с. 12–13, 1997.
- [6] М. М. Дубшка, «Особливості побудови мотивації навчально-пізнавально діяльності студентів у процесі їх професійної підготовки», *Наукові записки*, Вип. 131, с. 18–22, 2014.
- [7] *Засоби інформаційно-комунікаційних технологій єдиного інформаційного простору системи освіти України*. Київ, Україна: Пед. думка, 2010, 160 с.
- [8] М. Г. Коляда, «Загальні принципи педагогічного проектування і діяльнісний підхід до його реалізації», *Проблеми сучасно педагогічної освіти: Педагогіка і психологія*. Ялта: РВВ КГУ, Вип. 12, ч. 1, с. 95–101, 2006.
- [9] В. Я. Бобров, «Управління професійною освітою як фактор впливу на формування творчої особистості фахівців України», *Філософія освіти XXI століття: проблеми перспективи*, Вип. 3, с. 443–447, 2000.
- [10] Ж. Н. Зайцева, *Открытое образование: предпосылки, проблемы и тенденции развития*. Москва, Россия: МЭСИ, 2000.
- [11] В. І. Маслов, «Принципи менеджменту в установах освіти», *Освіта і управління*, Вип. 1, с. 77–84, 1997.
- [12] М. В. Жукова и Н. Р. Гиченко, *Влияние развития информационно-обучающей среды колледжа на качество обучения студентов*.

- [Электронный ресурс]. Доступно: <http://ito.edu.ru/2006/Rostov/V/V-0-9.html>
- [13] Л. М. Сергеева, *Управління розвитком професійного навчального закладу: праксеологічні засади*. Київ, Україна: Вид-во Ліра-К, 2017, 124 с.
- [14] В. Ю. Лыскова, «Информационные поля в учебной деятельности», *Информатика и образование*, Вып. 1, с. 19–25, 1999.
- [15] В. Н. Ефименко, «Педагогические основы разработки проект-программы информационной среды высших учебных заведений»: на XII Международ. конф.-выставки Информационные технологии в образовании (4–8 ноября 2002 г.). [Электронный ресурс]. Доступно: <http://ito.su/2002/IV/IV-0-136.html>

THEORETICAL ANALYSIS OF THE DEVELOPMENT OF THE DEPARTMENT OF TRAINING OF FUTURE ADMINISTRATORS OF THE ENTREPRENEURSHIP IN THE INSTITUTION OF PROFESSIONAL PROFESSION (PROFESSION)

Lilia Ukleina,

patron of the director of the head-vikhovnoi robot

DNZ «Boguslavsky center of professional and technical education».

Bohuslav, Ukraine.

ORCID ID <http://orcid.org/0000-0003-3826-9462>

Liya_08@ukr.net

Abstract. The article analyzes the state of development of the labor market of Ukraine, which affects the efficiency of the economy, the development of scientific and technological progress; reduction of production of goods and services, reduction of gross domestic product. The importance of introduction of new management mechanisms, organization and implementation of vocational education of citizens is determined. Emphasis is placed on the unpreparedness of vocational education for the situation in the country, which has led to the need to unify vocational training. The importance of finding new ways of managing institutions of vocational (technical) education (ZP(PT)O), improving the organization of the educational process in the new conditions is noted. Peculiarities of financing vocational (vocational) education in Ukraine – sources and purpose are considered. The limited ability of the state to provide full funding for vocational (vocational) education is indicated. The main goal and the final product of the educational organization are determined. The unique differences of institutions in terms of their content are characterized. The main age characteristics of the subject of management in the institution of professional (vocational) education, which require a special approach to the organization of interaction with students at all levels of management. The

author establishes the relationship between methods of management of vocational (vocational) education and the organization of management activities of heads of institutions that helps to ensure the effectiveness of management, achieving maximum results in the management of vocational (vocational) education, spending a minimum of time and effort. Management is characterized as a special type of managerial and administrative activity, carried out within the framework of a permanent system of collective work, which operates purposefully in all spheres of public life. The author notes the organizational perfection of the management structure of vocational (vocational) education, which is provided by a clear definition of general and partial tasks, further prospects for the team.

Key words: labor market; administrator; enterprise; technology; management; education.

ТЕОРЕТИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ РАЗВИТИЯ УПРАВЛЕНИЯ ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ АДМИНИСТРАТОРОВ СФЕРЫ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА В УЧРЕЖДЕНИЯХ ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО (ПРОФЕССИОНАЛЬНО-ТЕХНИЧЕСКОГО) ОБРАЗОВАНИЯ

Уклеина Лилия Анатольевна,

заместитель директора по учебно-воспитательной работе

ГУУ «Богуславский центр професiонально-технического образования».

Богуслав, Украина.

ORCID ID <http://orcid.org/0000-0003-3826-9462>

Liya_08@ukr.net

Аннотация. В статье проанализировано состояние развития рынка труда Украины, который влияет на эффективность функционирования экономики, развитие научно-технического прогресса; снижение производства товаров и услуг, сокращение внутреннего валового продукта. Определены важность внедрения новых механизмов управления, организацию и осуществление профессионально-технического образования граждан. Отмечено неготовность профессионально-технического образования к ситуации в стране, которая привела к необходимости унификации профессионального обучения. Указано важность поиска новых путей управления учреждениями профессионального (профессионально-технического) образования (УП(ПТ)О), совершенствование организации образовательного процесса в новых условиях. Рассмотрены особенности финансирования профессионального (профессионально-технического)

образования в Украине – источники и целевое назначение. Указано ограниченность возможности государства обеспечить полноценное финансирование учреждений профессионального (профессионально-технического) образования. Определены главная цель и конечный продукт функционирования образовательной организации. Охарактеризованы уникальные отличия заведений по своему содержательному наполнению. Рассмотрены основные возрастные характеристики субъекта управления в учреждении профессионального (профессионально-технического) образования, требующих особого подхода к организации взаимодействия с учащимися на всех уровнях управления. Автором установлена взаимосвязь методов управления учреждений профессионального (профессионально-технического) образования и организацией управленческой деятельности руководителей учреждений, что способствует обеспечению эффективности управленческого труда, достижению максимальных результатов в управлении учреждением профессиональной (профессионально-технического) образования, тратя минимум времени и сил. Охарактеризованы управление как особый вид деятельности руководящего и административного характера, осуществляемых в рамках постоянной системы коллективного труда, действующей целенаправленно, во всех сферах общественной жизни. Автором отмечено организационное совершенство структуры управления учреждений профессионального (профессионально-технического) образования, что обеспечивается четким определением общих и частных задач, дальнейших перспектив деятельности коллектива.

Ключевые слова: рынок труда; администратор; предприятие; технология; управления; образование.

REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

- [1] V. I. Kutsenko, «Osvita yak faktor stabilnosti ta natsionalnoi bezpeky Ukrainy», *Ekonomika Ukrainy*, Vyp. 1, s. 12–21, 2008.
- [2] I. G. Zaharova, «Informacionnye tekhnologii dlya kachestvennogo i dostupnogo obrazovaniya», *Pedagogika*, Vyp. 1, s. 27–34, 2002.
- [3] L. A. Kartashova, «Kryterii ta rivni otsiniuvannia rezultatyvnosti vprovadzhennia metodyk navchannia tekhnichnykh dystsyplin u protsesi formuvannia fakhovykh znan studentiv koledzhiv», *Visnyk Cherkaskoho universytetu. Seriiia «Pedahohichni nauky»*, Vyp. 206, s. 61–64, 2011.

- [4] A. I. Artyuhina, «Образовател'ная среда высшого учебного заведения как педагогический феномен (на материале проектирования образовател'ной среды медицинского университета)», дис. д-ра наук. Volgograd, 2007, 307 s.
- [5] I. A. Ziaziun, S. I. Dorohuntsov, N. H. Nychkalo, «Proftekhsosvita: reformuvannia chy ruinuvannia?», Trybuna, Vyp. 11/12, s. 12–13, 1997.
- [6] M. M. Dubshka, «Osoblyvosti pobudovy motyvatsii navchalno-piznavalno diialnosti studentiv u protsesi yikh profesiinoi pidhotovky», Naukovi zapysky, Vyp. 131, s. 18–22, 2014.
- [7] Zasoby informatsiino-komunikatsiinykh tekhnolohii yedynoho informatsiinoho prostoru systemy osvity Ukrainy. Kyiv, Ukraina: Ped. dumka, 2010, 160 s.
- [8] M. H. Koliada, «Zahalni pryntsypy pedahohichnoho proektuvannia i diialnisnyi pidkhid do yoho realizatsii», Problemy suchasno pedahohichnoi osvity: Pedahohika i psykholohiia. Yalta: RVV KHU, Vyp. 12, ch. 1, s. 95–101, 2006.
- [9] V. Ya. Bobrov, «Upravlinnia profesiinoiu osvitoiu yak faktor vplyvu na formuvannia tvorchoi osobystosti fakhivtsiv Ukrainy», Filosofiia osvity XXI stolittia: problemy perspektyvy, Vyp. 3, s. 443–447, 2000.
- [10] ZH. N. Zajceva, Otkrytoe obrazovanie: predposylki, problemy i tendencii razvitiya. Moskva, Rossiya: MESI, 2000.
- [11] V. I. Maslov, «Pryntsypy menedzhmentu v ustanovakh osvity», Osvita i upravlinnia, Vyp. 1, s. 77–84, 1997.
- [12] M. V. ZHukova i N. R. Gichenko, Vliyanie razvitiya informacionno-obuchayushchej sredy kolledzha na kachestvo obucheniya studentov. [Elektronnyj resurs]. Dostupno: <http://ito.edu.ru/2006/Rostov/V/V-0-9.html>
- [13] L. M. Serheieva, Upravlinnia rozvytkom profesiinoho navchalnogo zakladu: prakseolohichni zasady. Kyiv, Ukraina: Vyd-vo Lira-K, 2017, 124 s.
- [14] V. YU. Lyskova, «Informacionnye polya v uchebnoj deyatel'nosti», Informatika i obrazovanie, Vyp. 1, s. 19–25, 1999.
- [15] V. N. Efimenko, «Pedagogicheskie osnovy razrabotki proekt-programmy informacionnoj sredy vysshih uchebnyh zavedenij»: na XII Mezhdunarod. konf.-vystavki Informacionnye tekhnologii v obrazovanii (4–8 noyabrya 2002 g.). [Elektronnyj resurs]. Dostupno: <http://ito.su/2002/IV/IV-0-136.html>

*Стаття надійшла до редакції
21 липня 2020 року*